

n. Het erklaart, wij aan van bij- meer de betrek- an deze blijft. De oeh van gebruik universi- leggen insterie- van de ige be- versitei- weg ge- effectus rkrijgen. e erken- et, deze e zijn in d te noe- r ze de t om zich n weten- boen, is m vloeit voert. schreven, ter ge- geme- minstens eid zijn, niet vol- ofschrift leden, en ns onder geerings- vare last rijk oppe- zondere len moet genoemd, der dan is. Al te daarmede ook niet en bijzon- in stand diversiteit, an 65000

het met rijkswet in zondere ing" be- n-twintig n-twintig indien de t, dat ze it bezit kundige nwijzing" le graden

bij heeft, lezer gra- niversiteit woordig innerlijk deze beide aculteiten huppelijk zulk een en geen n onze da- uden, dat n een Uni- aculteiten In het uni- aculteiten karakter vordt. En e bij de astgehoe- e Univer- oet, maar zijde is er dat de ks-univer- n ondenk- omst deze rden. Ook per om, van onze ren, aan of meer

enstaande toeh den oeten be- rt uit de nschappe- then mag, verklaard is op stelt, teiten in hapelijk g mogelijk ied van de eze goede natuurlijk i we voor wenschen, het getal om zoo te kun-

ig is het, mag stel- tel, wan- vervulling dat ze zelf raagt, die de duarte niet in de rische fa- taan met de kosten ijs wordt en de na- openbare r maakt, e allerlei klinieken istenten; ze dagen t kunnen

hoog houden. Neem de kleinste Rijk- universiteit in ons land, die van Groningen. Hieraan zijn verbonden 4 hoogleraren in de Theologie, 6 in de Rechten en 10 in de Letteren; reken nu het gemiddelde salaris van elken hoogleraar op 6000 gulden, dan geeft dit een totaal bedrag van f 120.000; voeg hier nog bij voor lokaliteiten f 30.000, dan komt men voor deze drie faculteiten op een bedrag, niet hooger dan van anderhalve ton. Toch staat deze Univer- siteit op de begroting genoteerd voor een bedrag van acht ton. Voor een deel mag dit hooge bedrag nu te wijten zijn aan buitengewone uitgaven, die juist dit jaar noodig waren, maar men overdrift niet, wanneer men rekent, dat de medische en natuurkundige faculteit te Groningen minstens vier ton jaarlijks kosten Een be- drag, dat natuurlijk niet wordt uitgegeven aan de salarissen voor professoren, ook al is het aantal in deze beide faculteiten hooger dan in de drie andere faculteiten, maar dat zeker voor driekwart op rekening komt van de hulpmiddelen voor het onder- wijs noodig. Men ziet dus uit dit voorbeeld van de kleinste onzer Rijkuniversiteiten, welke enorme kosten de instituering van een medische en natuurkundige faculteit, die de Wet van de bijzondere Universiteiten eischt, met zich medebrengen.

Wel zou men hiertegen kunnen opmer- ken, dat de wet van de bijzondere Univer- siteiten niet anders eischt, dan dat ze voor ieder dezer faculteiten drie hoogleraren zal aanstellen en dat daarmede aan de ge- stelde voorwaarden zou voldaan zijn, zoodat de kosten niet meer zouden behoeven te bedragen dan de salarissen voor deze hoogleraren benodigd, maar wie een oogenblik dieper nadenkt, voelt toch wel, dat deze redeneering niet opgaat. Men kan geen hoogleraren in de medische en in de natuurkundige faculteit benoemen, zonder hun de noodige laboratoria, klinie- ken en verdere hulpmiddelen te geven; zonder die hulpmiddelen zouden ze geen wetenschappelijk werk kunnen presteeren, en aan hun studenten geen onderwijskun- nen geven. Of de instituering dezer facul- teiten zou dus een schijnvertooning worden, waartoe geen Universiteit, die haar weten- schappelijke naam op prijs stelt, zich leen- nen mag, of ze zou van de financiële krach- ten van zulk een bijzondere Universiteit zoo zware offers vergen, dat zij binnen enkele jaren haar geheele kapitaal zou intieren.

Geen van beide mag de Regering na- tuurlijk van de bijzondere Universiteiten eischen. Wil ze daarom toch, dat deze bijzondere Universiteiten een volledig aantal faculteiten bezitten zullen, dan is het zeker eisch van billijkheid, dat ze zelf mede bij- drage in de middelen om tot de bereiking van dit doel te komen.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijk's scholen.

In hartelijken dank ontvangen: Van Mr. J. v. d. Brand te Medan (N. O. I.) f 10.

DR. J. H. HOUTZAGERS.

Leestafel.

DR. R. H. WOLTER, hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. HET WOORD GODS EN HET WOORD DER MENSCHEN. Utrecht — G. J. A. Ruys — 1913.

Reeds als lijvige kwartijn van niet minder dan, met kloek letter op zwaar papier bedrukte, 391 bladzijden met breede marges maakt dit boek van den jongen Professor WOLTER een indruk van voornaamheid.

Laat mij hier terstond aan toevoegen, dat ook die andere, welken men bij de lezing van het boek ontvangt, met dezen eersten indruk in overeenstemming is.

De niet geringe betekenis van zijn inhoud ligt, mijns inziens, mede in de omstandig- heid, dat zij de vrienden onzer Vrije Universiteit, voor wie dit boek allereerst bestemd is, kan sterken in hun overtuiging omtrent het belang van de beoefening der Philologie, ook wat betreft het verband tusschen het Geloof en de Schrift als het Woord van God en de studie der heiden- sche oudheid, en daarmede tevens omtrent het hoog belang, dat voor ons volkveelen, naast de andere Faculteiten onzer Universiteit, ook haar LITTERARISCHE FACULTEIT heeft.

Onder de vrienden onzer Universiteit zullen met name de predikanten, met het oog op de studie der exegese, bepaaldelijk van het N. T. de lezing en bestudeering van het eerste deel van dit werk, niet dan tot hun eigen schade verzuimen. Maar en zij en verder allen, die zich onder de vrienden onzer Universiteit inter- resseeren voor wat ik zou willen noemen een christelijke kijk op de wereldhistorie, bepaal- delijk op de geschiedenis der oude wereld, — ik denk hier, zeker niet uitsluitend, maar toch vooral aan onze docenten van gymnasia en hogere burgerscholen en aan onze onderwijzers van lagere en M. U. L. O.-scholen, — zullen evenzeer niet dan tot schade hunner kennisver- heldering, de lezing van het tweede deel van dit werk nalaten.

Maar, de niet geringe betekenis van dit boek ligt, naar het mij voorkomt, ook in de omstan- digheid, dat het en met betrekking tot den tegenwoordigen stand van de wetenschap der uitlegkunde, en wat het bezien van de wereld- historie betreft, ook voor een nog breedere kring van lezers dan waarvoor het allereerst bestemd is, zijn nut kan doen. Want, al is HET WOORD GODS EN HET WOORD DER MEN- SCHEN ook een specifiek gereformeerd boek, zijn inhoud is van dien aard dat hij zich, althans voor zoover de resultaten betreft, laat invoegen in den inhoud van een ook niet-gereformeerd christelijk bewustzijn.

En eindelijk is mij dit boek naar zijn inhoud ook daarom een voornaam, een betekenisvol werk, omdat er mij uit toesprekt die geestelijke aristocratie, welke ook van de wetenschap het kenmerk is.

In de wetenschap, en zoo ook in elke af- zonderlijke wetenschap behooren, BAYNCK heeft het onlangs in zijn opstel: »Van Schoonheid en Schoonheidsleer'', een eene krachtig herinnerd, — waarneming en denken, inductieve en deductieve methode samen te gaan.

Ook WOLTER is het daar goed mee eens, want hij vertelt in zijn Voorwoord, hoe juist het besef daarvan hem tot de keuze van zijn, ook in dit boek behandeld, onderwerp bracht. Hij toch spreekt in dat Voorwoord van het besef, »dat de Gereformeerde wetenschap, wil zij aan haar doel beantwoorden, zich niet bepalen kan tot logische deductie uit eenmaal vastge- stelde premissen, maar voortdurend rekening heeft te houden met de nieuwe gegevens en daarop gebaseerde nieuwe opvattingen, die zich voordoen op wetenschappelijk terrein, om eenzijdig dit nieuwe materiaal te bezien in het licht harer beginselen, aan den anderen kant echter ook datgene wat zij meent als beginsel te